

NOVOTNY TIHAMÉR (1952) Budaörs

NOVOTNY TIHAMÉR

Ars Sacra – „Fényt hozzon...” IV.

Vízivárosi Galéria, Budapest,

2015. szeptember 18 – október 4.

Azt mondja a hagyomány, hogy bennünk kódolt hiányérzetként lakik az Isten.

Az agysejtjeinkbe programozva, szívünk ritmusába ültetve, álmaink titokvilágából felderengve, lélektudatunk kapszuláiba rejtve, lélekformáink dúcaiba öltöztetve, jelképeink motivációiból figyelmeztetve, a „miért vagyunk a világon” mindenkit elérő, soha le nem tagadható kérdésébe foglalva, boldogságkereséseink mindent átkarolni igyekvő mozdulatai által mérve, barátságaink vérszerződéseibe zárva, szerelemérzéseink égvízébe oldva, ragaszkodásaink dogmáihoz kötve, a szépségről alkotott fogalmainkba oltva, az emberi durvaságok, gonoszságok és fájdalmak elől menekülve csírázódik bennünk az öröklét Istenének zsigeri szellemmagja.

És ez a szellemmag: az isteni rész mibennünk; a visszavonhatatlan eszközlehetőség önnön színéváltozásunk beteljesítésére. Akkor is, ha már nem lesz kultúra, és akkor is, ha már csak egyetlen ember fog farkasszemet nézni a halállal. Bár élhetünk az egymást felemészítő és önmagunkat elpusztító eszmegyakorlatok bármelyikével, vagy létrontásaink által végleg kihátrálhatunk az üdvösség és az örömhír egyetemességéből a negatív létbe, a bennünk élő lelki örökész felett semmi hatalmunk nincsen. Mert az nem a mi tulajdonunk, csak segédeszközünk az öröklét felismerésére.

„A boldogság a határtalan élet egész szerinti, egyszerre való és tökéletes birtoklása” – mondotta volt Boëtius, az ókor végén élt filozófus. „Tehát a boldogság élet, méghozzá határtalan élet. Ám határtalan élet csak a mennyországban van. Egész szerinti, egyszerre való, tökéletes, vagyis fokozhatatlan állapot” – teszi hozzá Bolberitz Pál katolikus pap és professzor. A boldogságállapotnak ez a szent érzése tölti be a szerelmesek, a barátok, a természetrajongók, az Istent imádók, a Jézust követők, valamint a művészetet művelők és élvezők lelkét.

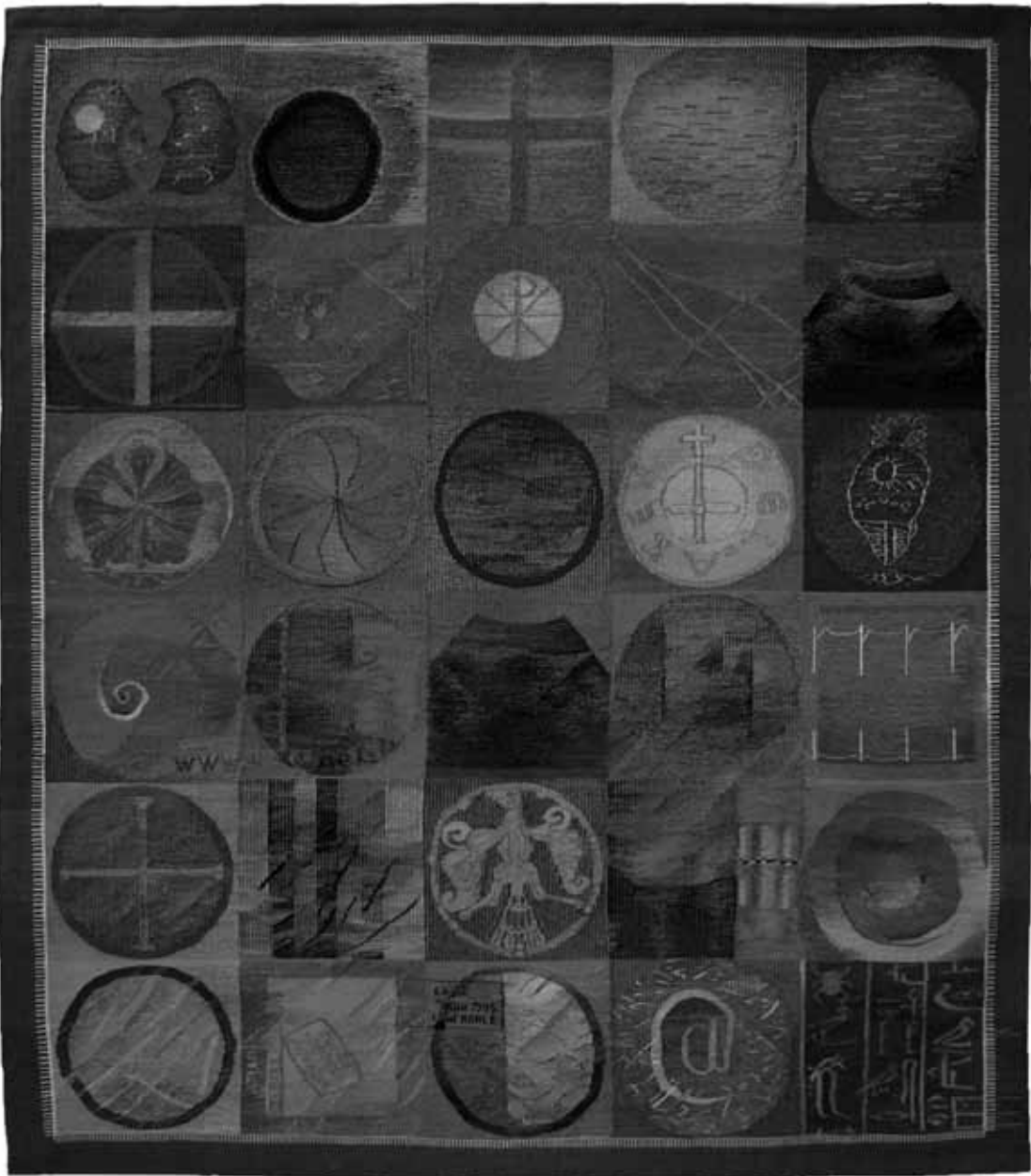
És a szent művészet éppúgy sokszínű, valamint közös gyökerekre visszavezethető, mint a világi – hacsak ez utóbbi nem a létrontás szolgálatába szegődött. S ezt a tényt a Vízivárosi Galéria évek óta tartó „ars sacra” kiállítássorozata is kézzelfoghatóan bizonyítja. S itt Szent Pálra kell hivatkoznunk, aki *A Szentlélek kegyelmi adományairól* szólva a következőket írta a *Korintusiaknak* címzett *Első levelében* (12,4–11): „a lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. Az egyik ugyanis a bölcsesség ajándékát kapja a Lélektől, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, a harmadik a hitet kapja ugyanabban a Lélekben vagy pedig a gyógyítás adományát szintén ugyanabban a Lélekben.

Van, aki csodatevő hatalmat kap, van, akinek a prófétálásnak vagy a szellemek elbírálásának képessége jut osztályrészül. Más különféle nyelveket vagy pedig a nyelvek értelmezését nyeri el ajándékol. Mindezt azonban egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek.”

Valami ehhez hasonló izgalmas változatosságról, közös gyökerúségről és a körön belüli egy azonos pontra nézésről tanúskodott ez a tárlat is. Erről vallott Balogh Edit gyapjúból és selyemből szőtt kör-kereszt és spirál szimbólumokat elemző, valamint a Tisza látképét misztikus fényködbe burkoló két francia kárpitja (*Tisza, 1995–96; Átváltozások II., 2005*). Erről szóltak Batai Sándor töredezett temetőkövek faragott-véssett ékítményeit és írásjeleit papírontvényekkel frottázs-szerűen archiváló s a rajtuk rejtőzködő léleknyomokat fapáccokkal és anilinfestékekkel előcsalगतó másolatművei (*Ősforma [Udvari I.], 2007; Írás III., 1997–98*). Erről győzött meg bennünket Bohus Zoltán belső keresztet sokszorozó, külső ingereket visszaszóró, félköríves, ragasztott üveglasztikája (*Keresztek, 2015*). Ezt faragta formába BOLDI (Szmeccsányi Boldizsár) két lehetefinom, a kő anyagát látszólagosan súlytalanító fehér márvány *Galamb* (2011) és *Jó Pásztor* (2000) szobra. Ezt a közös

pontúságot sejtette Hager Ritta *Elveszett bárányt* (2014) felmutató, égre nyílt gobelinje. Ezt az érzésünket erősítették meg Kárpáti Tamás éterien izzó, narancsszínektől átvérző olaj-vászon szenvedéstörténetei (*Passió*, 2010; *Szent bor I-II.*, 2009–11). Erről a közös gyökerúségről meséltek nekünk Pirk László zsidó, keresztény és antik vallási civilizációk jelképeit alanyi módon megszólaltató filozofikus festményei (*Égő csipkebokor III.*, 2013; *Merre indulnak útjaink III.*, 2008; *Fa jelképek [Pièta fa]*, 1988). Ezt a belátásunkat fogalmazta újra *Érettünk* Rainer Péter – az *Isteni szeretet szobor triptichonját* (2014) egy házszerű ablakképkkeretbe építő – fotómontázs Korpusz-története. S végül ugyanerre a pontra tekintettek Szemadám György különböző liturgikus színtereket megörökítő pigmentnyomatai is (*Húsvét Andocson*, 1992; *Erdélyi triptichon*, 1975–2014; *Istentisztelet a Kaukázusban*, 2014; *Szenháromság*, 2014).

Ezen a tárlaton tehát szentté változott a világ, és szent maradt a szent. Nem volt szükség elferdült szexre, botrányra és istenkáromlásra.

BALOGH EDIT, *Átváltozások II.*, 2005